Woensdag 10 Juli 1946 — DAGBLAD — 63ste Jaargang No. 4856

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
tel. 1358, Postbus 80, Willemstad.
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I.
Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad: tel. 38.

Ellis, Senior, Gorsira & Goslinga publiceren een Communiqué.

Belgische regering afgetreden.

Uitstel Algemene Vergadering der V.N. voorzien.

TWEEDE AFVAARDIGING IN NEDERLAND.

De radio van Hilversum maakte gisteravond bekend, dat zich op het ogenblik een tweede afvaardiging uit Curaçao in Nederland bevindt. Deze afvaardiging bestaat uit de heren Dr. William Ch. de la Try Ellis, Alfred S. Senior, Michiel P. B. Gorsira en Dr. Wybojan Goslinga en zal een petitie aan de Koningin aanbieden (?) welke bedoeld is als een protest tegen de verklaringen en optreden van de Statencommissie die zich reeds eerder in Nederland bevond. Volgens de radio zou deze tweede afvaardiging door de Raad van Bestuur zijn uitgezonden.

Zij heeft een communiqué uitgegeven waarin verklaard werd, dat volgens haar in Nederland het rapport van de commissie ter voorbereiding van de Rijksconferentie — welke opdracht van den Minister van Overzeese Gebiedsdelen werd samengesteld — niet voldoende bekendheid zou genieten. Men komt dit rapport dus onder de aandacht van de bestuurskringen in Nederland brengen. Voorts maande het communiqué tot de uiterste voorzichtigheid bij de besprekingen der plannen van de autonomie-commissie, aldus de radio.

WAT HET „EINDHOVENS DAGBLAD" ZEGT.

Volgens een correspondentie in het „Eindhovens Dagblad" dreigt er een scheuring in de Curaçaose R. K. Partij als gevolg van het telegram dat het hoofdbestuur van de partij naar den Voorzitter van de Katholieke Volkspartij in Nederland zond. Ook zou volgens deze correspondentie een scheuring dreigen in de Democratische Partij, aangezien Mr. S. W. van der Meer, gewezen candidaat van de genoemde partij, samen met den Voorzitter van de R. K. Partij Charles B. Debrot Jr. zijn handtekening zette op de lijst, welke bedoeld is als een protest tegen het optreden van de autonomie-commissie.

De correspondentie besluit met te zeggen, dat bij alle mogelijkheden van critiek op de autonomie-commissie, haar bezoek aan Nederland moet worden beschouwd als iets van enorm belang voor het koninkrijk.

DE GASPERI KOMT NOG NIET KLAAR.

door
Frank Brutto.

Frank Brutto

Na acht dagen van vruchteloze pogingen om een nieuwe regering te vormen schijnt De Gasperi een meer vastberaden tegenstand te ondervinden van de Socialisten en Communisten. De meningsverschillen, die reeds bij de aanvang der besprekingen bleken, raken de binnenlandse politiek, de economie en een uitgebreid program voor hervormingen. Er zijn berichten volgens welke De Gasperi mogelijk zal trachten een cabinet te vormen zonder de Socialisten en Communisten — de partijen die in grootte respectievelijk op de tweede en derde plaats staan — doch het socialistische blad „Avanti" gaf uitdrukking aan de mening, dat de toestand in het land nog een coalitie-regering vereist.

Palmiro Togliatti hoofd van de Communistische Partij, sprak voor het eerst op felle wijze in het openbaar sedert President Enrico de Nicola De Gasperi vroeg om een nieuwe regering te vormen. Hij beschuldigde den leider der Christen-Democraten ervan een „Gasperi-regering" te willen vormen en oefende critiek op hem omdat hij de laatste twee dagen langdurige conferenties belegde met de industriële leiders (Rome, (AP) 9.7).

CONFERENTIE GROTE VIER DEZE WEEK TEN EINDE?

door

Louis Nevin.

Louis Nevin

Een officiële woordvoerder van de afgevaardigden der ministers in Parijs weigerde om een datum te noemen waarop de bijeenkomst zal eindigen, doch diplomatieke betekenis, dat de waarnemers achtten het van ministers instructies gaven aan hun assistenten om de ontwerpen voor de vijf vredesverdragen tegen Zaterdag gereed te hebben. Deze kringen zeiden dat de Raad dan gereed moet zijn om de volgende dag uiteen te gaan.

Noordamerikaanse berichtgevers zeiden, dat, ingeval de bijeenkomst op Zaterdag eindigt, Byrnes dan vermoedelijk naar Washington terug zal keren om overleg te plegen met Truman. Een berichtgever, die in nauw contact staat met Byrnes, zeide, dat Trumans vliegtuig de „Heilige Koe" nog niet uit Washington vertrokken is om Byrnes af te halen en dat deze er ook niet om gevraagd heeft.

Personen die van het doen en laten der ministers op de hoogte zijn, waren van mening, dat de ministers Donderdag zullen eindigen met de bespreking der Duitse vraagstukken en vervolgens de Oostenrijkse situatie zullen aanvatten. Daarmede zouden zijn dan Vrijdagavond eindigen, zodat de Zaterdag vrij blijft voor eventuele veranderingen in de vredesverdragen.

De Raad komt heden om 15 uur GMT bijeen om te luisteren naar een verklaring van Bevin over het Britse standpunt ten aanzien van Duitsland. Men gelooft, dat Bevin namens Groot Britannië een soort Duitse statenbond zal voorstellen. Het is bekend dat dit voorstel de steun heeft van de Verenigde Staten doch het standpunt van Rusland is niet bekend.

De assistenten der ministers zouden om 10 uur GMT bijeenkomen teneinde de instructies uit te voeren om de ontwerp-verdragen gereed te maken. Er zijn geen belangrijke quaesties meer die moeten worden behandeld in verband met deze vredesverdragen. Volgens een berichtgever zouden eventuele moeilijkheden die de ministers nog zouden hebben, slechts het opstellen van de puntenn voor de vredesconferentie betreffen (Parijs, (AP) 10.7).

„IZVESTIA" LEVERT CRITIEK.

„Izvestia" beweerde, dat de Verenigde Staten en Groot Brittannië het voedsel van de Herstel-Organisatie hebben gebruikt om politieke druk te oefenen op de landen die geholpen werden. Voorts beweerde het blad dat het doel van de recente reis van Herbert Hoover was om anti-Sovjet propaganda te verspreiden. Het artikel dat geschreven werd door S. Gorodetsky, haalde buitenlandse vooruitstrevende kringen aan als zeggende, dat de reactionnairen in Groot Britannië en de Verenigde Staten de Herstel-Organisatie gebruiken als een middel voor politieke chantage. Deze zogenaamde chantage werd vergeleken met wat beschreven werd als de „atomaire politiek" in de Verenigde Staten.

Het artikel zeide, dat bepaalde kringen in de twee Westelijke landen ernaar streven om de Herstel-Organisatie te gebruiken voor verreikende economische en speciaal politieke doeleinden. Deze doeleinden hebben volgens het blad weinig te maken met de liefde voor menselijke wezens, doch houden rechtstreeks verband met de meest agressieve zijde van de politiek. Het artikel zeide, dat, hoewel de hulp van de Herstel-Organisatie gedistribueerd wordt door speciale interregeringsorganisaties „deze organisatie in feite niets anders is dan een apparaat van de Verenigde Staten en Engeland" (Moskou, (AP) 10.7).

DUITSERS UITGEZET.

Officieel werd in Warszawa bekend gemaakt, dat 60.000 Duitsers uit Neder-Silezië werden uitgezet en 200.000 uit het gebied van Szczecin (Warszawa, (AP) 10.7).

SIDNEY HILLMAN OVERLEDEN.

Sidney Hillman, de arbeidersleider en nationaal Voorzitter van het Politiek Actie Comité van de C.I.O., is op 59-jarige leeftijd overleden. Hij overleed om 7.40 uur E.S.T. aan een hartziekte in zijn zomerverblijf te New York (New York, (AP) 10.7).

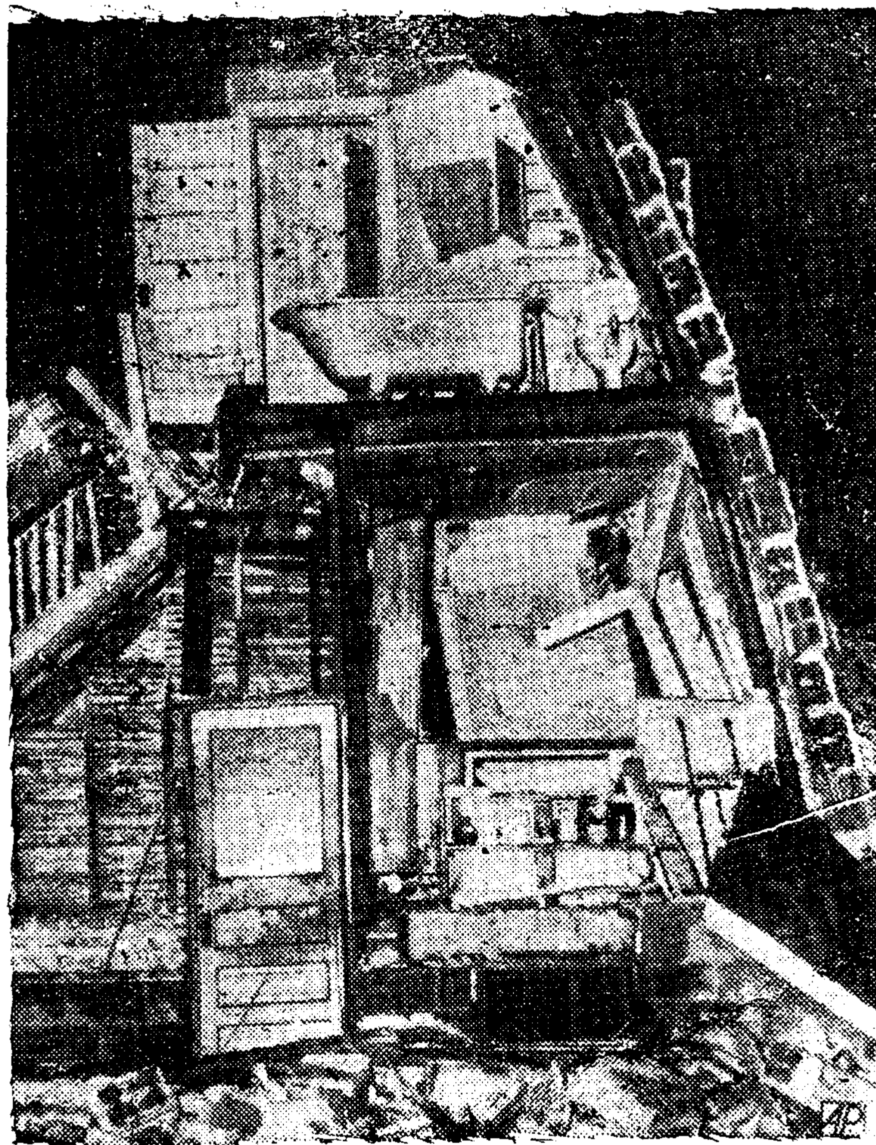
ONTKENNING.

Het Britse Departement van Koloniën en het Londense bureau van het Joods Agentschap ontkenden de berichten volgens welke alle leden van de executieve van het Joods Agentschap in Palestina zouden zijn vrijgelaten. Het Departement van Koloniën zeide: „Wij zijn ons niet bewust van enige bedoeling om de leiders van het Joods Agentschap vrij te laten" (Londen, (AP) 10.7).

WAARSCHUWING VAN GENERAAL MCNARNEY.

Generaal Joseph McNarney, de Noordamerikaanse bevelhebber in Duitsland, waarschuwde dat de Verenigde Staten speciale economische pacten voor West-Duitsland zullen trachten te bewerkstelligen, indien de Ministers van Buitenlandse Zaken der leidende mogendheden geen overeenstemming bereiken over de opheffing van alle handelsbarrières tussen de zones in Duitsland.

De Generaal zeide tot de verslaggevers, dat hij niet gehoord had van enige vooruitgang op de Parijse conferentie bij de opstelling van een plan voor de economische centralisatie van Duitsland. Hieraan voegde hij toe, dat de Geallieerde Bestuursraad in Berlijn nog volkomen vastzit met dezelfde vraagstukken. McNarney zeide ook, dat de leger-inkopen van Spaanse luxe-artikelen zoals zilverwaren en brandy zijn stopgezet op een order uit Washington. De militaire winkels in de Noordamerkaanse zone verkochten vroeger wel honderdduizend dollar aan Spaanse goederen per maand. McNarney liet doorschemeren dat van deze winstgevende zaak werd afgezien met het oog op de internationale politiek (Frankfurt, (AP) 9.7).

De woning van Arthur Potvin (boven) nabij Windsor, Ontario, werd onlangs in twee gesplitst door een tornado. Men ziet hier het resultaat.

BELGISCHE REGERINGSCRISIS.

De Belgische regering van Premier Achille van Acker is afgetreden na een stormachtig debat in de Senaat over de houding van het Ministerie van Justitie ten opzichte van de economische collaborateurs. Een motie van wantrouwen werd aangenomen met een meerderheid van één stem. Het ging over een brief, die de Liberale Minister van Justitie Adolphe van Glebbeke zond aan de Krijgsraad waarin hij advies gaf over de te volgen procedure in de hangende processen tegen economische collaborateurs. De socialistische Senator Henri Rollin, oud-Minister van Justitie, beschuldigde Van Glabbeke ervan zich in te laten met verschillende zaken welke thans behandeld worden. De uitslag van de stemming om de motie van wantrouwen was 79 tegen 78. Drie socialistische Senatoren onthielden zich van de stemming. Tal van Belgische industriëlen en handelaren die tijdens de nazie-bezetting het werk voortzetten, worden berecht op beschuldiging van economische collaboratie. De gehele quaestie berust op een artikel in de 150-jaar-oude strafcode hetwelk zegt, dat de doodstraf moet worden uitgesproken over degenen die den vijand tijdens de oorlog van oorlogsmateriaal hebben voorzien. Men vraagt zich echter af wat thans moet worden begrepen onder „oorlogsmateriaal" (Brussel, (AP) 9.7).

BYRNES ZAL NAAR WASHINGTON VLIEGEN.

Het Witte Huis maakte bekend, dat Byrnes terug zal vliegen naar de Verenigde Staten voor besprekingen met Truman voordat de vredesconferentie in Parijs begint op 29 Juli. Truman en Byrnes spraken met elkaar via de trans-Atlantische telefoon. Geen biezonderheden werden verstrekt omtrent het onderhoud. Men zeide niet te weten wanneer Byrnes uit Parijs zal vertrekken (Washington, (AP) 9.7).

KALTENBRUNNER SCHULDIG.

Dr. Kurt Kauffman bekende te Neurenberg schuld namens Ernst Kaltenbrunner, hoofd van de Duitse geheime politie, die beschuldigd wordt van de ergste misdaden en onmenselijke wreedheden als de rechterhand van Himmler (Neurenberg, (AP) 9.7).

het nieuws van vandaag

Een tweede afvaardiging, bestaande uit de heren De la Try Ellis, Senior, Gorsira en Goslinga, heeft in Nederland een communiqué uitgegeven, waarin o.a. de regeringskringen gemaand worden tot voorzichtigheid bij de besprekingen met de autonomie-commissie. De volledige text bereikte ons nog niet, omdat de staking in de nieuwsvoorziening van Aneta nog voortduurt. Doch naar vernomen werd is deze tweede afvaardiging uitgezonden door de Raad van Bestuur, welks Voorzitter, zoals men weet, de Gouverneur zelf is. Wat ons eigenlijk verbaast als wij dit nieuws vernemen, is, dat de Raad van Bestuur, welks leden tevoren al hun verbazing hadden uitgesproken over de opneming van subalterne ambtenaren in de autonomie-commissie, thans ook subalterne ambtenaren afvaardigt. Voorts is het vreemd, dat de Raad van Bestuur, die zijn ontstemming te kennen gaf over het niet raadplegen van de bevolking of wie dan ook door de Staten bij de opstelling van het memorandum, thans evenmin de bevolking raadpleegt over hetgeen deze tweede „afvaardiging" gaat doen. Er wordt gesproken van een petitie, die men de Koningin gaat aanbieden, doch dit zal wel een vergissing zijn, Curaçao heeft tenminste nooit gehoord, dat een verzoek werd gericht aan de Koning om een tweede afvaardiging te ontvangen, die een petitie wilde aanbieden.

Men moet dan ook constateren, dat deze tweede „afvaardiging", die geheel buiten de bevolking om optreedt, ook moeilijk representatief genoemd kan worden.

Het optreden van de autonomie-commissie zou niet correct zijn geweest (hoewel de storm erover alweer geluwd is), en daarentegen valt dan bij gebleken onderzoek inderdaad te protesteren, doch dat is een andere zaak. Men zal er in Nederland daarom rekening mede moeten houden, dat de tweede afvaardiging louter uit naam van de Raad van Bestuur spreekt. Dat men meer bekendheid zal geven aan het rapport van de commissie De la Try Ellis is natuurlijk goed. Doch het zou ons wel verwonderen als de regeringsvertegenwoordigers, waarmede de autonomie-commissie onderhandelingen voert, daar nog geen kennis van genomen heeft, temeer daar wij in tientallen bladen excerpten en overzichten van dit rapport-Ellis hebben gelezen.

Onze Staatslieden aan de Arbeid.

De West wenst Autonomie.

Onde het bovenstaand opschrift schrijft een „medewerker" (zijn identiteit is duidelijk) in „Het Algemeen Handelsblad" van 25 Juni het volgende artikel:

De komst in Nederland van de commissies uit de Staten van Suriname en Curaçao, die de verlangens komen kenbaar maken, die ginds leven omtrent de toekomstige status dier landen, heeft biezondere aandacht op deze delen des Rijks gevestigd. Dit werd wel tijd. Want de gemiddelde Nederlander weet niets van Suriname en Curaçao. Hij weet er zo weinig van dat hij hen in één adem noemt, ofschoon hun enige overeenkomst is, dat zij beide gelegen zijn in het werelddeel Amerika. Het is geen grapje, wanneer men aan iemand die naar Curaçao vertrekt, verzoekt de groeten over te brengen aan een vriend in Suriname. Maar Curaçao en Suriname liggen even ver van elkander verwijderd als Nederland van Polen: als Amsterdam van Gibraltar; als Den Haag van Albanië.

Suriname en Curaçao zijn in ieder opzicht verschillend. Het gehele gebiedsdeel Curaçao is niet groter dan Zeeuws-Vlaanderen; Suriname is ongeveer twee en een half maal zo groot als België en Nederland tezamen. Curaçao is vermoedelijk de welvarendste streek op aarde (inwonertal ± 125.000; jaarlijkse begroting ruim ƒ 30.000.000). Suriname kan op welstand in het geheel niet bogen (inwonertal ± 175.000, begroting ± ƒ 8.000.000). De Curaçaose bevolking is grotendeels van Afrikaanse bloede (met Indiaanse elementen op het eiland Aruba) en met meer dan zeven duizend (import) Hollanders. Meer dan de heft van Suriname's volk is Aziatisch (Chinezen, Javanen, Brits-Indiërs), het telt niet meer dan duizend Nederlanders.

Suriname heeft ongetelde (doch on-ontgonnen) bodemschatten; Curaçao brengt zelf niets voort, doch het heeft twee van 's werelds grootste vijf olieraffanderijen; een prachtige haven (havenbeweging, op die van New York en Buenos Aires na, de drukste van geheel de nieuwe wereld); is en wordt in steeds belangrijker mate knooppunt van luchtverkeer.

Deze korte verklaring van het volslagen verschil tussen Suriname en Curaçao ga vooraf, wanneer wij nu wat gaan zeggen over hun overeenkomst in staatkundige aspiraties; de wens naar autonomie in Rijksverband. Een wens die teken des tijds is, liggend in de lijn der voortschrijdende historie, die ook de in het werelddeel Amerika liggende gebiedsdelen van Europese (en Amerikaanse) mogendheden niet onberoerd laat. Op de Franse eilanden Martinique en Guadeloupe maakte deze tendens zich nog gedurende de oorlog kenbaar in een poging tot revolutie; op (het Britse) Jamaica bezorgt de merkwaardige en fascinerende volksleider Bustamente den Britsen overheidsdienaren handen vol werk en hoofden vol zorg. Op het (Amerikaanse) eiland Porto Rico (dichtst-bevolkte, vrijwel armste gebied van Caraïbië) is het de inheemse staatsman Muños Marin, die de wens naar onafhankelijkheid leidt en vertegenwoordigt. De Nederlandse gebiedsdelen gaan méé in die lijn. Muptatis mutandis, en al ontberen zij de schilderachtige demagogische volksleiders der naburige landen, Curaçao's Mr. Dr. da Costa Gomez is veeleer diplomaat en van Suriname's Bos Verschuur kan, zij het in andere mate, hetzelfde worden gezegd.

Vooral Curaçao heeft veel aan Nederland te danken: zijn welvaart dankt het voor een groot deel aan een Nederlandse olieraffinaderij. Zijn welstand aan Nederlands (openbaar en biezonder) onderwijs. Met Uruguay heeft het met 2% het laagste analfabeten percentage in geheel Amerika. (Dat van de Verenigde Staten is ruim 3%; van de onafhankelijke republiek Haïti... 98%!) [1]) Curaçao heeft het beste wegenstelsel van geheel Caraïbië; voortreffelijke hygiënische voorzieningen; goede ziekenhuizen; sociale overheidszorg. Een treffend, indrukwekkend voorbeeld van Nederlandse „kolonisatie" methoden. Wie eerlijk wil zijn mag de nadelen van het Nederlandse bewind niet verwaarlozen: olie-gemeenschap die buiten de inheemse gemeenschap bleef staan (met vele goedwillende elementen, doch ook met een uitgebreide „tropen-adel"); met een „Hollandse" ambtelijke apparatuur, waarvan hetzelfde kan worden gezegd. Niet de beste Nederlandse ambtenaren gingen naar „de West" en wat de gouverneurs aangaat — Suriname kreeg voor die belangrijke post betere mannen toebedeeld dan Curaçao, waar, na den voortreffelijken ex-Indischen bestuursambtenaar Helfrich (die slechts twee jaar bleef) een rij hoogste gezagsbekleders kwam, die op zijn zachtst gezegd, weinig indrukwekkend mocht heten: een officier van justitie; een ambtenaar (het drama Fruytier), een subaltern officier een dorpsburgemeester en een journalist. Veelal staken de broodkruimels uit de landvoogdelijke troon. En veelal bleken de (sociale) benen te zwak om de weelde van het hoogste ambt in de lande te dragen. De „hoogheid" van het landvoogdelijke „Hof" werd dikwijls van een afstand gezien potsierlijk; van dichtbij onverdraaglijk.

De goede gevolgen van het Nederlandse bewind werden als vanzelfsprekend aanvaard, de slechte breed uitgemeten. De laatste versnelden de onverbiddelijke gang der historie, die bovendien voedsel vond in: a. het Atlantische Handvest; b. de befaamde koninklijke radiorede van December 1942; c. de gebeurtenissen in Indië.

En zo zijn nu de Surinaamse en Curaçaose Statencommissies naar het moederland gekomen om uiting te geven aan het in deze landen heersende verlangen naar autonomie. Daarover nader.

Drie Besprekingen.

In „Het Parool" van 28 Juni treffen wij het volgende bericht aan:

Naar wij vernemen, hebben de beprekingen, welke gisteren op het departement van Overzeese Gebiedsdelen tussen Minister Logemann en de leden van de West-Indische en de Curaçaose delegatie zijn gehouden tot resultaat gehad, dat voor de volgende week drie nieuwe besprekingen zijn vastgesteld.

[1]) De schrijver is menen wij abuis. Wij lazen eens van Curaçao 3%, Urunguay 5% en de Verenigde Staten 11% analfabeten. — Red. Amigoe.

Tijdens het onderhoud van gisteren hebben de delegaties het memorandum, waarop in de aan de Koningin aangeboden petities werd gedoeld, aan Minister Logemann kunnen overhandigen. Bij deze besprekingen waren de heren Van Helsdingen, Pekema en Jonkman aanwezig.

Het onderhoud droeg een voorbereidend karakter met het oog op de besprekingen van de volgende week. Dit eerste officiële contact heeft aan Nederlandse zijde een zeer gunstige indruk gewekt, in het biezonder in verband met de mogelijkheden om een oplossing binnen grondwettelijk verband te vinden.

Het ligt echter voor de hand, dat dit demisionnaire cabinet geen belangrijke beslissingen, zal kunnen nemen, zodat het resultaat van deze besprekingen wel in een rapport voor den toekomstigen Minister van Overzeese Gebiedsdelen zal worden achtergelaten.

Geen nieuwe delegatie.

In de kringen van de beide delegaties trekt men de juistheid van het bericht uit Curaçao, volgens hetwelk een nieuwe delegatie naar Nederland zou vertrekken, om een petitie aan de Koningin aan te bieden, ernstig in twijfel. Men vestigt er in de eerste plaats de aandacht op, dat de bewering, dat deze delegaties niet vertegenwoordigd zijn, alle grond mist, omdat zij door de Volksvertegenwoordigingen zijn samengesteld; men beschouwt het in deze kringen dus als weinig aannemelijk, dat een nieuwe vertegenwoordiging naar Nederland zal kunnen vertrekken, welke eveneens door de Staten zou zijn gemachtigd. Het aanbieden van een petitie aan de Koningin kan voorts onmogelijk geschieden voor de Koningin daartoe haar toestemming heeft verleend. Ten hoogste zou deze petitie kunnen worden ingediend.

Het Spel der Toegewijden.

door

GEORGE SEPPEN.

„Cet ouvrage-là, un pècheur devrait rougir d'avoir eu le front de l'achever" — François Mauriac in „vie de Jésus".
(Pro-proloog in het textboekje van de Passiespelen van Tegelen in Limburg.)

Wie zich enige tijd in de kom der gemeente Tegelen in Limburg bevindt, ziet nu en dan vreemde figuren rondwaren. Mensen met lange, wapperende haren en aartsvaderlijke baarden. Dit laatste is weliswaar op Curaçao een veel voorkomend verschijnsel, maar welige hardossen, golvende onder lederen motorkappen, komen daar toch niet voor.

Zo is in Tegelen de schilder van deuren en ramen een artistieke figuur en de spoorwegwachter een apostel van betekenis. Het vredige dorpje heeft zijn duidelijk aanwijsbaren Judas en een pracht van een Pilatusfiguur, den weifelmoedigen Romein. Dat deze gemeente van bijkans 15.000 zielen het heeft gepraesteerd om Passiespelen te organiseren, is schier onbegrijpelijk, vooral als men weet, dat met uitsluitend locale krachten wordt gewerkt.

Op 23 Juni ging voor het eerst na de bezetting de tocht van Gabbatha naar Golgotha, voor ruim 4000 toeschouwers uit het dorp, want de gemeentenaren hebben telkenmale de primeur.

Aan het openluchttheater in de „Doolhof" ging de bezetting niet ongemerkt voorbij. Bomen werden omgehaald en de houten façades van het décor vonden haar einde in de vuren van vele lieden, die der wanhoop van honger en koude nabij zijn geweest, uitgenomen opzettelijke vernielingen, die ook plaats hebben gehad.

Thans, ruim anderhalf jaar later, staan de gebouwen er weer en ditmaal geheel uit baksteen. Drie gepilaarde paleizen met een pracht van een frontdécor, uitgehouwen in de heuvel. Amphitheaters uit béton, met een vijver aan de voet, die tevens tot klankbord dient, omgeven door een ideale bossage, bieden plaats aan meer dan 5000 mensen. Voor deze 5000 stille getuigen spelen, rondom de paleizen en de heuvelen, de eenvoudige mannen, vrouwen en kinderen van het dorp, met grote toewijding, opoffering en waarachtige devotie, met elkander en voor elkander, het aangrijpende schouwspel van de laatste aardse levensdagen van „ons Heer"!

Vier uren van gespannen aandacht vragen de vier bedrijven op een Nederlandse berijmde text van Pater A. C. Schreurs M.S.C.

Is het wonder, dat men na het aanhoren en aanzien; neen, wij moeten zeggen: ondergaan, van dit schone gebeuren, met stomheid geslagen is?

Vijfhonderd spelers, uiteenlopende van 2 tot 70 jaar, allen inwoners van Tegelen, werken mede en dat...... zonder enig profijt!

Zo waant men zich niet jaren, maar eeuwen terug, op de pleinen ener Middeleeuwse stad, waar in die dagen de mirakelspelen bloeiden, nauw verbonden met het verlangen naar hoog vertier en de ware antipode van rauwe klucht en abel spel. Later, toen de godsdienst naar de gewelven teruggedrongen werd, raakte ook het religieuze spel op de achtergrond, om slechts op enkele plaatsen in Europa en sedert 1931 in Nederland te herleven.

Ht is die symbolieke herleving van een verschijnsel uit de — zo vaak ten onrechte — gesmade Middeleeuwen, die voor ons, zo niet de grootste, dan toch een voorname bekoring uitmaakte, bij de uitvoering van Tegelens Passiespel.

Ter oriëntering der lezers en ter aanmoediging aan verlofgangers naar Nederland in de komende maanden, om dit evenement niet te missen, mogen hieronder, naast een toelichting, enkele critische opmerkingen volgen.

Hoe het groeide.

In 1926 werd de „Tegelse Openluchtspelvereniging" opgericht, welke vereniging succesrijke opvoeringen van religieuze spelen gaf. Zonder de copieerlust te volgen, vond in 1931 de eerste opvoering van het Tegels Passiespel plaats, waarbij weliswaar de rijke ervaringen van Oberammergau den Bestuursleden tot leidraad dienden, nadat zij daar waren geweest, maar waarbij toch iets eigens tot stand kon worden gebracht.

Reeds van de aanvang af, leidde dit initiatief tot succes en in 1935 kwam de Vereniging „De Passiespelen" tot stand, wier Statuten bepaalden, dat eens per vijf jaren tot uitvoering zou moeten worden overgegaan. In 1940 ving men weer aan, doch het moderne, geweldige, onrecht drong in Nederland door en verhinderde de bewoners van Tegelen hun gevoelens ten aanzien van 's werels grootste onrecht aan een godmens begaan, ten tonele te voeren.

In het Aprilnummer van 1940 van het Maandblad der Nederlandse Spoorwegen werd een regeling voor gecombineerde spoor-entree-biljetten aangekondigd, maar Mei 1940 verhinderde de uitvoering daarvan grotendeels.

Met betrekking tot de inhoud van het Spel, nemen wij de destijds gedane aankondiging ten dele over.

„De text van het spel is geschreven door den bekenden dichter Pater Jacs. Schreurs. De muziek is gecomponeerd door den heer Vic. Vermin, terwijl de leiding van orkest en koren berust bij den heer Jac. Penninx. Het spel vangt aan met een proloog en reizang. Onmiddellijk na de proloog zien wij Jezus met zijn discipelen opgaan naar Bethanië, omgeven door een menigte, welke getuige wil zijn van de wonderen, die door hem verricht worden. Na een kort verblijf in Bethanië trekt Jezus met zijn discipelen op naar Jeruzalem, wetende dat dit zijn laatste reis naar Jeruzalem is en dat hem daar over enkele dagen bespotting, geseling en tenslotte de kruisdood wacht.

Intussen zijn het Sanhedrin en de Hoge Raad bijeengekomen teneinde te beraadslagen, hoe men den, volgens hen valsen Profeet, kan kwijtraken, aangezien het aantal volgelingen steeds stijgt.

Onmiddellijk hierop heeft de intocht in Jeruzalem plaats en zien wij Christus gezeten op een ezelin, voorafgegaan en gevolgd door een grote kleurrijke menigte met wuivende palmen en kleden spreidende voor zijn voeten.

In het tweede bedrijf verkoopt Judas Jezus aan het Sanhedrin voor dertig zilverlingen. Een treffende scène is de ontmoeting tussen Judas en zijn Moeder. Hierna volgt het laatste Avondmaal, de aangrijpende scène van Jezus' afscheid van Zijn Moeder en Zijn vertrek naar het Hof van Gethsemané. Terwijl de discipelen slapen nadert Judas met een bende soldaten en een menigte volk, neemt Jezus gevangen en voert Hem naar het paleis van den Hogen Pries Annas. Na een korte ondervraging wordt hij weggevoerd, terwijl Petrus Hem verloochent. Dezelfde nacht wordt door Caiphas het Sanhedrin bijeengeroepen om Jezus op valse beschuldigingen te veroordelen tot de kruisdood. Een berouwvolle Judas verschijnt voor het Sanhedrin dat hem uitlacht, waarop een aangrijpende wanhoopsscène volgt.

Het 3e bedrijf toont ons Jezus voor Pilatus, waar het verzamelde volk, geleid door den Hogen Priester, de kruisdood afdwingt, nadat Jezus door de soldaten bespot, gegeseld en met doornen gekroond is. In het 4e en laatste bedrijf ziet men tenslotte de kruisweg, de kruisiging, de dood, de kruisafneming en het grafwaarts dragen" (5e Jaargang, nr. 9, blz, 22).

Wanneer wij in het voorgaande de loftuiting voorop stelden, betekende dit geenszins, dat wij geheel zonder critiek zijn geweest.

Immers allereerst blijven er de bezwaren van religieuze aard, waarbij de consciëntie spreekt. Alhoewel de bevolking van Tegelen vraagt: „Komt allen, volk van Nederland en daarbuiten, zonder onderscheid van geloof of landaard. Komt allen. Wij zullen ons door het spel herkennen en hervinden, als zusters en broeders in de enig overwinnende, de wonden en smarten des tijds helende liefde!", dan geloven wij, dat voor een groot deel van het Nederlandse volk, in het biezonder het orthodox-protestantse deel, de gewetens-bezwaren onoverkomenlijk zijn. En dit niet alleen uit overwegingen van dogmatische aard, maar ook — en dat is onze ontstellende indruk in de laatste tijd geweest — omdat zelfs vijf jaren van rampspoed en gezamenlijke ellende, niet vermochten de kloof te overbruggen, die er wederom gaapt tussen beide positief Christelijke groeperingen, waarin veel te veel kortzichtige kleinzieligheid en negatief scheurmakersgedoe met veel te weinig ruime blik en wederzijdse waardering en respect verweven is. Zo zal er in een deel van het Nederlandse volk een compendium van weerstand tegen de Passiespelen zijn, dat wij niet kunnen aanvaarden, maar dat desniettemin zeer tekenend is voor het gebrek aan zin voor geestelijke co-operatie in de natie.

Daarnaast staat een misschien nog grotere groepering van hen, voor wie de religieuze beleving weliswaar een zekere mate van verhevenheid heeft, maar die zich bepalen tot een — o zo aantrekkelijk — onbepaald en onbestemd zweven in de grensgebieden van religie en humaniteit, waarin voor het dogma geen plaats en voor de diepe devotie slechts medelijden is.

Toch willen wij zo vermetel zijn dit spel aan te bevelen aan iedereen. Ook aan hen, die — evenals wij — de Veronica niet kunnen aanvaarden in dezelfde zin en die in den Petrus een anderen Petrus zien, maar vooral aan al diegenen, voor wie de Kruisweg te legendarisch en te litterair is en die in den Christus alleen maar een edele Dwaas kunnen zien.

Aan hen, die met Molotov zeggen:

„Ik moet erkennen, dat de Bijbel een goed ding is, doch we zouden toch goed doen ons op dit ogenblik met onze zaken te bemoeien en de Bijbel op zijde te laten". (Uiting op de Vier-Minister-Conferentie te Parijs).

Tenslotte enkele bezwaren van meer artistieke aard. De text is goed, behoudens enkele leemten, waarin het theatrale teveel overheerst en zij wordt slechts heel zelden door dialectische tekortkomingen ernstig schade gedaan. Een figuur is er in het spel, die machtig goed wordt uitgebeeld en die daarom het meest aangrijpend en overtuigendst is. Hoe kan het ook anders? Dat is de diep-menselijke, tragische en droeve Judas. Men zegt, dat de vóór-oorlogse Judas een N.S.B.-er was en men heeft het mij voor waarachtig waar gehouden doch hoe het ook zij, Judas van 1940 heeft een waardig opvolger in 1946 gevonden. Het is niet zo moeilijk een Judas-figuur te vinden, overal op aarde en ook in het rustige Tegelen. Hebben wij allen niet veel, heel veel, met den Judas gemeen?

Merkwaardigerwijze komen de stemmen tot in de uiterste hoeken van de amphitheaters uitstekend door, waarbij echter de zwakke en daardoor meermalen schrille geluiden der vrouwenrollen bepaaldelijk storen. Zo zijn ook de Priesters van het Sanhedrin in hun agitatie een enkele maal geen Priester meer, doch verliezen zich in schreeuwerige bekvechterij, te kort doende aan waardigheid, het ambt nu eenmaal goeddeels dragende.

De massa-regie is perfect en dit enorme probleem aller openluchtspelen is prachtig opgelost. Met oprechte bewondering hebben wij den regisseur, die op een achterbankje in het amphitheater zijn spelers in alle eenvoud gadesloeg, gezien, slechts heel even het te massale armgebaar van de heffe des volks in de kreet „kruist hem, kruist hem", vernemende, dat te organisatorisch, te regulair, te volkomen, wij zouden willen zeggen „te Duits" aandeed.

Al met al zullen de vier uren van Tegelen voor iedereen, die van goeden wille en waarachtige intentie is, kostbare en goede uren zijn, waarna de toeschouwer de slotwoorden van den proloogzegger ten volle onderschrijft, als hij met respect en dankbaarheid de ingezetenen van dit Limburgs dorp nazegt:

„Wije doen 't uit liefde: dies sta
God ons bij;
Aan Hem de eer: de schande
dragen wij!"

Op de Sint-Jansdag 1946.

ARUBA

ONGEPASTE VERGELIJKING.

Henny Eman seint ons, dat Aruba verontwaardigd is over de Democraat, die het eiland Aruba met...... Klein Bonaire dorst vergelijken. Er is een Protest rondgegaan, waarop de Arubaanse Statenleden, Henny Eman, Coco Arends en Vi Henriquez hebben getekend. Andere ondertekenaars zijn Landraad Aristides Wever en Dr. Eloy Arends, lid van de Raad van Bestuur, de heer Kwartsz, Notaris Lampe, Apotheker Finck, Luitenant de Jongh en alle andere vooraanstaanden.

Gezaghebber Mr. Lindoro Christoforo Kwartsz heeft besloten zijn abonnement op de Democraat op te zeggen.

NIEUWS VAN OVERAL

EEN RECHTVAARDIGE VREDE VOOR ITALIE.

Voorzitter William Green van de Noordamerikaanse Arbeidersfederatie (AFL) zond een boodschap aan het „Congres voor een vrij Italië" in Buenos Aires waarin hij zeide: „Wij voegen ons bij u om een rechtvaardige, billijke vrede voor Italië te eisen en verzet te bieden tegen een territoriale en economische beroving van de vrije Italiaanse republiek" (Washington, (AP) 9.7).

TRUMAN BENOEMT AMBASSADEUR IN AUSTRALIË.

President Truman heeft Robert Buter van St. Paul, Minnesota, benoemd tot den eersten Noordamerikaansen Ambassadeur in Australië overeenkomstig de overeenkomst tussen de beide landen om de rang van de wederzijdse Noordamerikaanse en Australische diplomatieke vertegenwoordigers te verhogen (Washington, (AP) 9.7).

OVERSTROMING IN BEIEREN.

Als gevolg van overstroming der rivieren zijn grote gebieden in Zuid-Beieren onder water gezet. Zo werden 1200 Noordamerikaanse soldaten, die op vacantie waren in het sportoord Gazmisch-Partenkirchen, door het water ingesloten. Een deel van de oogst, welke nodig is om de hongerige Duitsers in de komende winter te voeden, ging verloren (Frankfurt, (AP) 9.7).

PROTEST VAN STONE.

Schout bij Nacht Ellery Stone, hoofd van de Geallieerde missie voor Itaië, zou volgens een bericht in „Il Tempo" verklaard hebben dat hij zal aftreden als protest tegen de beslissing welke genomen werd op de conferentie der Ministers van Buitenlandse Zaken ten aanzien van Italië (Rome, (AP) 9.7).

MINDER ZEEP.

Het zeeprantsoen in Engeland is met ingang van 23 Juni met 15 percent verlaagd ten gevolge van een tekort aan vetten en oliën.

Bovenwinden

OPPERBEVELHEBBER BESTIJGT SABA TE PAARD.

Maandagmorgen om tien uur na een rustige overtocht ging de Johan Maurits van Nassau bij Saba voor anker. Ondergezaghebber Buncamper verwelkomde den Gouverneur aan boord, waarna het gezelschap zich per sloep naar de Fortbaai begaf. De ontvangstcommissie aldaar bestond uit Dr. J. M. Chocolaad, de Landraden J. L. Hassell, R. A. Sorton. Nadat dezen den Gouverneur begroet hadden, gingen allen te paard naar boven.

Bij „Bunk" was een politie erewacht opgesteld en waren er o.a. aanwezig Pastoor Berlage Reverend Janson, W. Labega, Hoofd van het Radiostation, M. Williams, T. Heyliger, R. Warner, Mevrouw Elaine Hassell, het hoofd van de Openbare School op Saba, Stuger de Gouvernementsvroedvrouw en A. Parmenter, hulpverpleegster. Na de inspectie van de erewacht zongen de kinderen onder leiding van de Eerwaarde Zusters Antonia, Winifred en Regina.

De heer Buncamper bood Mejuffrouw Kasteel bloemen aan. Na afloop hiervan begaf men zich naar de woning van den ondergezaghebber. Het eiland was in volle vlaggentooi, boven elk dak wapperde de driekleur en velen uit de bevolking traden vooruit om spontaan den Gouverneur welkom te heten op Saba. De ondergezaghebber heette in zijn woning den Gouverneur welkom en zeide o.a. in naam van de bevolking hoe verheugd Saba was om dit bezoek. Dr. Kasteel drukte Zijn vreugde uit over het bezoek en uitte Zijn bewondering voor dit mooie eiland.

Na een heildronk te hebben gebruikt begaf het gezelschap, waaronder ook de waarnemend gezaghebber, zich naar de Openbare School, waar de hoogste klassen het Wilhelmus zongen, en alwaar Dr. Kasteel Zich met de kinderen onderhield.

In de biezondere scholen lazen de kinderen stukjes in het Nederlands voor, en de gouverneur complimenteerde de Zusters met de bereikte resultaten. Na het middagmaal in het logeergebouw te hebben gebruikt verleende Dr. Kasteel audiëntie aan belanghebbenden. Na de audiëntie volgden besprekingen met de landraden en nadien een bespreking met den ondergezaghebber. Om 17 uur werd de politie-erewacht geïnspecteerd, waarna een bezoek gebracht werd aan het hospitaal en het radiostation. Telkens als de gouverneur zich op straat begaf traden mensen naar voren, die hun vreugde over het bezoek uitdrukten. Om 20.30 uur had er een receptie plaats in het logeergebouw.

Groeiende Belangstelling voor ons Museum.

Reeds enkele malen hebben wij berichten opgenomen, waaruit bleek dat personen geschenken hadden gegeven aan de Stichting het Curaçaos Museum. Van nabij is ons bekend, dat deze Stichting de laatste tijden op gezette tijden vergadert en werkt aan de voorbereidingen om straks een wel ingericht Museum op Curaçao te krijgen. Van hoge zijde heeft men medewerking mogen ondervinden en over het algemeen begint de publieke belangstelling te groeien.

Wat er nog niet is, dat is het huis, maar verschillende panden heeft men op het oog. Het is de bedoeling er iets groots van te maken en zo mogelijk naast het eigenlijke huis — waar ook een auditorium voor lezingen e.d. in zal komen — gelegenheid te vinden om bijvoorbeeld enkele oude slavenwoningen gereconstrueerd op te bouwen liefst met straatje en al.

Wellicht zal het mogelijk zijn deze buurt met wassen beelden te bevolken, zodat ook de oude klederdrachten geconserveerd blijven. Voor onze Curaçaose geschiedenis is een en ander van niet te onderschatten belang.

Naar wij gisteren hebben gemeld ligt het in de bedoeling ook de jeugd erbij te betrekken. Men wil Museumclubs oprichten aan de verschillende scholen en uit die clubs een Jeugdraad laten kiezen. Excursies en wandelingen om de geologie van ons eiland te leren kennen, om de vogels te zien en al wat er leeft en interessant is op onze belangwekkende eilanden, wier enige ongeluk is dat men aan politiek is gaan doen, zodat de heerlijke rust op wrede wijze werd verstoord. Het Museum zal een lustoord worden voor allen, die de zaak van ons Eiland ernstig opvatten, die de politiek maar laten voor wat zij is en rustig werken aan de opbouw van ons eiland. Interessant is het in dit verband te weten, dat kort geleden Dr. Robert Hamilton aan de Utrechtse universiteit promoveerde op een dissertatie over de bodemkunde van Curaçao en dit deed aan de hand van veertien steenmonsters. Is veertien al voldoende voor een proefschrift, ons Curaçaos Museum beschikt reeds over 42 steenmonsters, indertijd hier achtergelaten door Dr. H. Schaub uit Bazel en door bemiddeling van Frater M. Realino in het bezit des museums gekomen.

De muggen- en insectenverzameling van den Heer Johan Heyde is ook in het bezit van het Curaçaos Museum gekomen. Vanzelfsprekend zijn dit hoofdzakelijk Surinaamse insecten, en het zou wellicht aanbeveling verdienen ter bevordering van de Curaçaose entomologie hier een cursus te arrangeren om het opzetten van muggen e.d. te leren. Wij geloven dat hiermede een goed werk zou worden verricht.

Een ander punt, dat wij onder de aandacht willen brengen, zijn de oude graven. Nu men begonnen is het natuurschoon bij Habaai te ruineren door het weinige groen, dat wij hebben te kappen en huizen te bouwen in een streek waar veel rook en roet de lucht bederft, is het graf van de Familie van Raders nog meer aan de openbaarheid prijs gegeven dan vroeger. Ook elders worden nog wel eens graven ontdekt. Het zou aanbeveling verdienen om zodra men een graf ontdekt, hiervan kennis te geven aan de Museumleiding, die dan eventueel kan laten uitzoeken of het hier een graf van historische waarde betreft.

Zoals men weet heeft het Museum reeds het beheer gekregen over het graf van oud-gouverneur Albert Kikkert op de protestantse begraafplaats Otrabanda.

Inmiddels hebben wij vernomen, dat ook de Stichting Suriname-Curaçao in Europees Nederland van plan is meer effectief aandacht aan Curaçao te gaan besteden. Hierdoor kan dus een nauwer contact met andere organen in het moederland tot stand worden gebracht, hetgeen weer tot verrijking van ons museum kan leiden.

CURAÇAO

DE KATHOLIEKE CURAÇAOSE PARTIJ.

Zondag jl. hield de Partijraad van de Katholieke Partij een vergadering in het Zeemanshuis. De afdeling van Pietermaai kwam met een motie van wantrouwen tegen het Hoofdbestuur, die werd aangenomen. Na het sluiten van de vergadering verklaarde voorzitter Charles B. Debrot, dat het hoofdbestuur en bloc aftrad.

Er moet dus nu — na overwinning van verschillende moeilijkheden — een hoofdbestuur gekozen worden. Het is te hopen, dat de leden van de Curaçaose Katholieke Partij zich bewust zijn van de grote verantwoordelijkheid, die op hen rust en dat zij een hoofdbestuur kiezen, dat ernstige leiding geven kan in deze voor Curaçao zo moeilijke politieke tijd. Het hoofdbestuur zal moeten kunnen bogen op ... ... principen in zijn beleid ... ... doen komen.

LEDEN VAN HET VROUWENCORPS KEREN TERUG.

Men bericht ons van militaire zijde:

Eind vorige week arriveerden te Curaçao per KLM uit de USA de volgende dames van het Vrouwencorps van het K.N.I.L.: sergeant-majoor V.H.K. b/h K.N.I.L. A. van Riemsdijk (116); sergeant V.H.K. b/h K.N.I.L. M. E. de Palm (161); sergeant V.H.K. b/h K.N.I.L. A. Hoogenbergen (145); korporaal V.H.K. b/h K.N.I.L. M. M. de Marchena (176).

Ongeveer twee jaar geleden vertrokken betrokken dames, die zich alhier vrijwillig voor het Vrouwencorps K.N.I.L. opgaven, via de U.S.A. naar Australië.

Bij het beëindigen van de oorlog in de Stille Oceaan dienden zij geruime tijd in Nederlands Indië en zijn thans, in verband met beëindigen van haar dienstverband, voor demobilisatie te Curaçao teruggekeerd.

Te verwachten is, dat binnen enkele weken nog enige leden van voornoemd Vrouwencorps afkomstig van Curaçao, voor demobilisatie te Willemstad zullen arriveren.

GYORGY SANDOR IN DE STADSSCHOUWBURG.

De Kunstkring maakt bekend, dat de Hongaarse pianist Gyorgy Sandor aanstaande Donderdag een piano-recital zal geven in de Stadsschouwburg.

Deze buitengewoon begaafde pianist, die in 1912 te Boedapest werd geboren, dankt zijn grote populariteit aan een uitgebreid repertoire van concertos voor piano en Orkest, waardoor hij een der meest gewilde solisten van orkest dirigenten is geworden.

Sandor beheerst niet alleen de klassieke en romantische werken van Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Liszt, Brahms, Tschaikowsky en Rachmaninoff, maar treedt tevens op als vertolker van de vele nieuwe werken, waardoor hij als het ware pionierswerk verricht ten gunste van de moderne componisten. Hij was een der eersten, die het schitterend concert van Katchaturian, een der jongste en meest begaafde componisten van de Sovjet republiek, op zijn programma zette. Het derde concerto van Bela Bartrok werd door Sandor voor het eerst gespeeld met het Philharmonisch Orkest van Philadelphia onder Eugène Ormandy. Bij die gelegenheid schreef een der beste Amerikaanse critici o.a. „De pianist ontwikkelde een poëtisch temperament en een buitengewoon muzikaal gevoel, welke tot uitdrukking kwamen in de heerlijke tonen van het instrument."

Het programma van Donderdag bevat in hoofdzaak composities uit den klassieken en romantische tijd, waarmede ons publiek de gelegenheid krijgt om de bewonderenswaardige techniek en de grote muzikaliteit van deze zen buitengewonen pianist te bewonderen.

MENGE'S DOCHTER STUDEERT MEDICIJNEN.

Uit Nederland kwam bericht, dat Marie Therese Menge (Techa), de dochter van John Menge, het eerste jaar harer studies aan de universiteit van Leiden met succes voltooid heeft.

Marie Therese wordt op 7 November 19 jaar en reeds in 1944 voltooide zij haar Middelbare studies. Daar de universiteiten gesloten waren, kon zij haar studies niet direct voortzetten, maar moest zij een jaar wachten.

GESLAAGD.

Voor het eindexamen van de Bisschoppelijke Nijverheidsschool gingen 29 jonge dames op. Er werden er slechts drie afgewezen. De namen der 26 geslaagden zijn als volgt:

Norma Martina, Elsie Romijn, Aura Conradus, Elsira Toré, Julia Adams, Altagracia Chatlein, Leonita Wieske, Edna Paulina, Criselta Maria, Francisca Amerikaan, Aura Bibiana, Elina Nicolaas, Yolanda Fonseca, Angela Lard, Rosa Nicacia, Elisabeth Smiens, Edith Westerhof, Norma Copra, Yolanda Liberia, Rosalta Savans, Isbelia Fecunda, Petra ...

EXAMEN „ST. GENESIUS".

Voor bovengenoemde Bond slaagden in de maanden Juni en Juli de volgende candidaten:

19 Juni:

Machine-schrijven in de Nederlandse Taal.

Romualdo Carolina, Toribio Cleans, Thelmo Mendez, Carlos Gario, Edna Landburg, Thelma Onario, Edna Firma, Helouise Ralf, Eugenia Anita. Afgewezen: zestien.

22 Juni:

Stenografie in de Nederlandse Taal (130 lettergrepen).

Ludwig v. Hoop, Jo Brokling, Guusje Rabeneck, Corrie Winter, Agnes Jesurun, Edna Maduro, Olga Phelipa, Angela Schotborgh, Louise Theodora, Irma v. der Biest, Haidia Blom, Aida Canister, Yolanda Cratsz, Annemieke Kasteel, Thomasita Martis, Leopoldina Pieters, Idna Simon. Afgewezen: vier.

Stenografie in de Engelse Taal (100 lettergrepen).

Nylka Gorsira.

3 Juli:

Machine-schrijven in de Nederlandse Taal.

Nylka Gorsira, Hertha Gorsira, Vilma Cadieres, Hendrina Haseth, Antonia Schoop, Mildred Spencer. Afgewezen: drie.

Machine-schrijven in de Spaanse Taal.

Teresita Herrera, Carmen Tariba, Lila Rodriguez Cárdenas. Afgewezen: één.

3 Juli:

Stenografie in de Engelse Taal (100 lettergrepen).

Elaine Jesurun, Ines M. de Leon, Margarita B. Maal, Beppy Natzijl, Ursula Oliviera, Christine F. Plesman, Teresita M. J. Veltman. Afgewezen: geen.

Stenografie in de Spaanse Taal (100 lettergrepen).

Jacintha Herrera, Teresita Herrera, Rubi Rosiers. Afgewezen: geen.

4 Juli:

Machine-schrijven.

E. Arends, Th. Gomez, Y. Ecury, R. Dougle, L. Gabriela, G. Pardo, M. Petronilia, W. Corsica, M. Margaritha, I. Daal, I. Jansen, N. Martinus, A. Portillo, L. Isenia, A. Romer, L. Dorsiel, G. Everts, C. Thijssen, G. Evers, I. Terzol, E. Argus, M. Fraai, P. Kasteel, L. Esteba, F. Hellburg. Afgewezen: één.

6 Juli:

Machine-schrijven.

Constancia Blijden, Sybel Davelaar, Ruidy Davelaar, Stella Davelaar, Rachel Fresco, Woldetrudis Helena, Annie Jansen, Ana Laurens, Aida Martis, Atala Ossenkopp, Joice Pooters, Ethel Rog, Mavis Berg, Emerenciana Edna, Selma Jantje, Viola Jesurun, Swinda de Jong, Erna Keizerweert, Altagracia Lauffer, Egle Leanez, Carmen Leefmans, Helene Luyando, Jopie Schouten, Melba Santine. Afgewezen: vier.

BURGERLIJKE STAND.

Bevallen op Juni: 15 Eduarda, Maria Angela d; 18 Justina, Lucina Virginia Dolores z; 19 van der Hansz, Edna Olalia echtg. v. Marval, J. d; 17 Conradus, Rosa Maria echtg. v. Vicario, I. R. z; 18 Larmonie, Juliet Marguerita d; 21 Pelegrino, Sira Blasida echtg. v. Martien M. C. z; 20 Goeloe, Romanda Dorothea z; 21 Plasa, Angelica Crispina echtg. v. Lugo, E. d; 17 Victoria, Josefina echtg. v. Marien, V. M. d; 22 Felida, Romalda Josefina echtg. v. Graaf, A. A. G. d; Muller, Euphracia Virgen echtg. v. Felix, A. A. G. z; 24 Eloise, Roberta Ramona echtg. v. Rademaker, M. V. z; 23 Kabell, Estel Elisabeth Madline echtg. v. Belfor, H. C. A. z; 21 Williams, Ena Esteleta echtg. v. Dick, S. A. z; 20 Maria, Edilia Natalia d; 22 Klepper, Teodora Ursina z; 24 Bennet, Doris Lucile echtg. v. Fee, R. L. A. z; 24 Hanson, Lucia Agatha z; Villanueva, Petra Maria echtg. v. Graanoogst, H. R. z; 17 Kwidama, Theresa Benita z; 24 Richardson, Rohda Clariese echtg. v. James, A. O. z; Richardson, Rohda Clariese echtg. v. James, A. O. d; 25 Pieters, Edna Catarina echtg. v. Kranwinkel, L. A. R. z; Scorea, Virgilia Teresa echtg. v. Jansen, H. J. d; 22 Calderón, Emilia Augusta z; 24 Dasiman, Roewey echtg. v. Janssen, L. H. z; 27 Rommé, Alida Cornelia echtg. v. Feenstra, H. z; 25 Carcia, Gijsbalia Anastacia Virginia echtg. v. Sprock, S. d.

Ondertrouwd op Juni: 21 van Leeuwen, Jan en Endendijk, Everdina Wilhelmina; 27 Graafland, Arie en Hassell, Thelma Vincentia; Tramm, Guillermo Samuel en Forbos, Johanna Elvina; Tomasa, Alvin Tomás en Isidora, Ellen Maria Lourdes; Legrand, Victor Cyrillo Edouard en Hawley, Ida Eglantine; Sperkslede, Jacobus Cornelis Bertus en Pengel, Eleonora Harriette; Vicario, Pascual de Castro en Winklaar Angela Ligia; James, William Raga en Hughes, Cathleen Maude; Brijita, Johan Wencenslao en Martina, Celina Anastacia.

Getrouwd op Juni: 25 Mezas, Max Leo en Tjong A Kiet, Richardine Koei Jinn; 26 Cijntje, Carlito Papa en Lourens, Helena Josefa; Zimmerman, Mario Romano en Brito, Simona Agapita; Wawoe, Carlos en Carmelia, Inora Gregoria; Muller, Johannes Jacobus en Cicorchia, Josephine; Josepha, Marius Antonio en Bouthisma, Stephania Petronilla; Winklaar, Enrique Eusebio en Valecillos, Maria Delia Rosa; Jones, Cecil Egberton en Atalie de, Elodia Ciriaco.

Overleden op Juni: 15 Allée, Francisca Allée echtg. v. Jansen, J. P. 55 j.; 19 Martes, Cornelis Antonio Toribio echtg. v. Castoria, F. Th. 71 j; 19 Angelina, Estelina Seferina wed. v. Slijger, A. Q. 66 j; Halmeyer, Rugia Filomena 4 dagen; 18 Grewel, Rafael Arcangel 41 j; 20 Procter Margie Lucilla 3 j; 21 de Lima, Recepio Cerillo wed. v. Koelman, B. V. 73 j; 17 Daal, Johannes Florentino echtg. v. de Lima, M. M. 50j; 2 Basilio, Eleonora Basilio 49 j; 24 Cijntje, Geronimo Emiliano echtg. v. Zimmerman, A. M. 52 j; Fordo Claudius Adolphus echtg. v. York, J. 38j; 6 Kristen, Cornelia Antonia wed. v. Delgado Fernandez, A. 73 j; 25 Lauf, Ana Maria echtg. v. Malacia, G. M. 64 j; 26 Isidora, Maximus Edmundus wed. v. Silvanie, L. W. 66 j; 27 Lacroes, Maria Carmelita wed. v. Jourdain, D. E. 88 j.

TWEEDE DISTRICT.

Bevallen op Juni: 13 Victoria, Simona z; 16 Laurens, Julieta Teresa echtg. v. Angela, T. C. d; Hinkert, Inesia Elodia echtg. v. Bentura, R. d; 18 Maduro, Abelia Afenia echtg. v. Bor, P.N. z; 17 Inecia, Paulina Petronilia echtg. v. Martina, M. D. d; 19 Ignecia, Juana Lucia echtg. v. Elizabeth, J. F. z; 18 Rijke, Simona Narcisa echtg. v. Cijntje, O. A. d; 13 Basilia, Eulogia Maria echtg. v. Martis, L. J. z; 15 Offerman, Asela Virginia echtg. v. Drommond, I. R. d; 16 Plantijn, Camila Leonor echtg. v. Sambo M. I. d; 20 Recordina, Juliana Teodora echtg. v. Thomasia, G. E. z.

Ondertrouwd op Juni: 17 Martina, Enrique Alberto en Wiel, Maria Irene; 19 Lake, James Ishmael en Rombley, Rosalie Leontine; 21 Leonora, Hipolito Casiano en Michel, Fermilia Isabella.

Getrouwd op Juni: 18 Vermeer, Nobertus Adrianus Godefridus en Leerenveld, Geertruida Johanna; 19 Kronstadt, Gregorio Juan en Lucassis, Victoria Eustacia.

Overleden op Juni: 12 Francisca, Virginia Dorothea wed. v. Rafaëla, J. J. 78 j; 21 Martina, Maria Poulina 75 j.

DERDE DISTRICT.

Bevallen op Juni: 9 Monte, Leonicia Leocadia echtg. v. Jamanika, G. M. z; 3 Monte, Lucia Otilia z; 7 Lodowica, Romelia Eugenia echtg. v. Osepa, F. P. z; 15 Amanda, Narcisia Eusebia echtg. v. Vrutaal, H. d; 14 Danies, Juana Julieta echtg. v. Van Uytrecht, C. L. E. d; 18 Statius, Erginia Emeteria echtg. v. Jamanika M. I. z; Eustatius, Juanita Benedicta echtg. v. Ricardo, A. O. z.

Ondertrouwd op Juni: 12 Calmera, Remilio Pablo en Henriquez, Leocadia Victoria.

Getrouwd op Juni: Nihil.

Overleden op Juni: 12. Koko, Soter echtg. v. Seroepedra, Martina Ignatia 69 j.

DE LIJST VAN DE K.L.M.

Curaçao — Aruba.

8 Juli: Carmen Newton, James Poon Glin, Albert Chung, Romano Chung, Genoveva Robert, Newton, F. R. Silo, Th. Engelbrecht, Edna Dorand, Maria Coram, G. L. Martha Lt. Col. Robley Evans, Supriano Concession, Oswald Marmeyer.

Aruba — Curaçao.

8 Juli: Otmar D. L. Wilsis, Lt. Walter C. Britachgi, Lt. John McLean, Leticia en Gertruda Wilsen; Charles, Carter S., Adelina, Bernard, Vernon R. en Robert E. Leverock; Rebecca Arias.

Curaçao — Bonaire.

8 Juli: Hactor Bernabela, Clara Molino, C. Wauben, Maximiliana Rosario, Wilfred Emers, Margarita Offerman, Enrique Chirino, Orato St. Jago, E. J. Lampe Croes.

Trinidad — Barranquilla.

9 Juli: Etie, Ana en Lia Epelboim.

Curaçao — Maracaibo.

8 Juli: Willem de Miranda.

Maracaibo — Curaçao.

8 Juli: Horace Dufton, Alicia Zuleta Gonzalez, Leticia I. Flores, A. van der Geer.

Paramaribo — Curaçao.

8 Juli: Siegfried E. en Olga E. Donner; Henry E. en Margaretha Sillevolde; Adela E. Guiamo, Annemarie Adams, Gerrit W. Baank, Jan Bauma, Albertina E., Gennie H., Thecla en Helena E. Bhaloo; Richenel G. Oosterling.

SURINAME

IN VERKENNERIJ OPGENOMEN.

Op Zondag 30 Juni heeft Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. Th. van Roosmalen in de Kathedraal van Paramaribo vele nieuwe leden van de R. K. Verkennerij geïnstalleerd. Onlangs werd de jeugdvereniging „Jonge Wacht" opgeheven en sloten de leiders en de jongens zich aan bij de Katholieke Verkenners.

Sport Rubriek.

„Officiële Mededelingen„ van „De Curaçaose Voetbalbond

WEDSTRIJD UITSLAGEN.

MUNDO NOBO
Competitie B-klasse:
om 4.30 uur n.m.

Zondag, 14 Juli 1946:	Veendam 1 — D.N.S. 1
Zondag, 21 Juli 1946:	B.O.Y.S. 1 — Zeemacht 1
Zondag, 28 Juli 1946:	D.N.S. 1 — P.S.V. 1
Zondag, 4 Augustus 1946:	B.O.Y.S. 1 — Veendam 1

SCHERPENHEUVEL.
Competitie B-klasse:
om 4.30 uur n.m.

Zondag, 21 Juli 1946:	Veendam 1 — M.Y.O.B. 1

Competitie Reserve A-Klasse:

Zondag, 28 Juli 1946:	Jong Holland 2 — Vitesse 2

WILLEMSTAD TERREIN
(Heintje Kool)
Competitie B-klasse:
om 4.30 uur n.m.

Zondag, 14 Juli 1946:	Willemstad 1 — P.S.V. 1
Zondag, 28 Juli 1946:	Willemstad 1 — S.I.T.O. 1

MUNDO NOBO.
Junioren:
10 uur v.m.:

Zondag, 14 Juli 1946:	S.I.T.O. — Veendam
Zondag, 21 Juli 1946:	Transvaal — Jong Curaçao
Zondag, 28 Juli 1946:	S.U.B.T. — Jong Holland

Competitie Reserve B-klasse:

Zondag, 4 Augustus 1946:	Jong Curaçao 3 — Zeemacht 2

DE SCHEIDSRECHTERS VOOR ALLE WEDSTRIJDEN ZULLEN WORDEN AANGEWEZEN DOOR DE SCHEIDSRECHTERS-COMMISSIE, en zullen alsnog worden bekend gemaakt.

MEDEDELINGEN:

Vanaf Zondag 14 Juli 1946, zullen alle aangekondigde competitie-wedstrijden van de A-klasse komen te vervallen, in verband met oefeningen ter voorbereiding van de tocht van het Curaçaos elftal naar Nederland.

Elke Donderdag- en Zondagmiddag om 4.30 uur precies oefeningen vòòr de spelers die door de elftalcommissie zijn aangewezen.

Op Maandag- en Vrijdagavonden, gymnastiek in de zaal van de A.M.S. om 7 uur n.m.

De aangewezen spelers zijn: E. Hato J.H.; C. Groveli SUBT; E. Nepomuceno J.C.; J. Pieterz SUBT; E. Confesor SUBT; Luciana J.C.; P. Winklaar J.H.; Van Hoop Transvaal; W. Korps SUBT; E. Mercera SUBT; E. Vlinder SUBT; G. Girbaldi J.C.; E. Calmes J.H.; J. Eduarda J.H.; P. Matrona J.H.; I. Vos J.H.; W. Heyliger SUBT; M. Juliana Vitesse; F. Jansen SUBT; F. Transvaal; Fokke Transvaal; P. Coffie Vitesse; ... Vitesse; F. Felicia Atlanta; S. B. Nahr Be Quick; C. Boye J.H.; R. Rampeaburg Atlanta; F. Lopez Vitesse.

Inschrijvingen:

„Vitesse": L. D. Leito als gewoon lid.

HET BESTUUR.

Feyenoord weer terug monter en wel.

Daar kwamen ze een voor één het trapje van de skymaster „Rotterdam" af, de achttien Feyenoorders, vijftien spelers en drie leiders, na een vlotte reis van twee dagen precies op tijd Zaterdagmiddag geland op Schiphol. Op twee na droegen ze nog het witte tropencostuum. Vrauwdeunt was het zijne kwijt — het werd later weer gevonden — en Hoek droeg zijn Europese pakje aan een knaapje in de hand, of liever gezegd aan een pink, omdat er ook nog grote, nieuwe koffers — en niet leeg! — werden meegesleept.

Buiten de afrastering wachtte de grote Feyenoordfamilie, de echtgenoten en verloofden, Puck van Heel, die begreep te vroeg te zijn geboren, bestuurderen en supporters, allen beladen met bloemen in de rood-witte kleuren. Zij juichten, uit de luidsprekers schalde „Koning Voetbal" en toen zij, na een afwezigheid van precies vier weken, weer voet op vaderlandse bodem zetten, stak Karel Lotsy hun de hand toe.

„Welkom, boys"!

De douane legde bslag op hen en hoe soepel deze de jongens ook behandelde, het kostte toch veel tijd, voor zij weer „vrij" waren. Het bleek, dat zij geen van allen iets bij zich hadden, wat eigenlijk niet door de contrôle mocht!

„Het is de moeite niet, wat we bij ons hebben. Het grootste deel is per schip onderweg!"

Bas Paauwe vertelt het lachend. In de drukte van de eerste begroetingen krijgen we hem een ogenblikje te pakken.

„Tevreden, Bas?"

„Moord."

In dat ene woord geeft hij zijn totaal indruk van het wel zeer biezondere snoepreisje. En dan komen er kris-kras enige biezonderheden.

Samen met De Vroet, een week later afgereisd dan de overigen, stond hij in het holst van de nacht te Miami. Er was niemand aanwezig om hen te helpen. Er was niemand, die Nederlands sprak. En zij samen kenden misschien tien woorden slecht Engels. Een vriendelijke dame hielp hen tenslotte zo goed mogelijk en zij kwamen toch, waar zij wezen moesten, namelijk op Curaçao.

En het verblijf daar? Een sprookje. Alle mensen beijverden zich om het de jongens naar de zin te maken. Zij logeerden op de marinebasis en zij kregen zoveel uitnodigingen van families en verenigingen, dat zij ze onmogelijk allemaal af konden werken. 's Avonds verdeelde het gezelschap zich in groepjes. Het ene groepje ging hier heen, het andere daar heen. En overal werden zij vertroeteld en werd hen van alles toegestopt.

En het spel?

Die doelman van Curaçao, Hato geheten, had wel de meeste indruk op hem gemaakt. Een reus van een kerel! Hij sprong met zijn uitgestoken handen ver boven de lat. En wat voor handen! Kolenschoppen! Hij verstond zijn vak zeker niet minder goed dan Kraak en het was om er wanhopig van te worden.

Enfin. U zult hem vermoedelijk wel te zien krijgen, want het ligt in de bedoeling van de Curaçaose Voetbalbond met een elftal naar Nederland te komen.

Het waren allemaal kleurlingen, de tegenstanders van Feyenoord. Zij waren snel, zij hadden een behoorlijke techniek, maar zij speelden nog korter dan kort. Ons spel — Feyenoord staat toch bekend om zijn korte spel — ons spel, zegt Bas, was daarbij vergeleken, breed.

Zouden zij in onze eerste klas iets klaar maken?

Zij zouden ongetwijfeld stuk voor stuk goed mee kunnen en menige club hier zou er haar handen meer dan vol aan hebben. Alleen zou het natuurlijk wel een groot verschil maken, dat het hier niet zo warm is en dat het hier ook niet zo hard waait. Tegen de Passaatwind kon je bijna niet op en hij was er altijd.

De spelers van Curaçao, Aruba en Suriname waren allemaal amateurs. Columbia verscheen echter met een elftal profs. En het waren nu niet bepaald „lekkere jongens". Zij kenden alle prof-trucjes op hun duimpje en het was dus geen wonder, dat bijna heel Feyenoord liep te hinken. Bij het passeren gaf er één De Vroet een harde stomp met zijn elleboog. Arie werd zo kwaad, dat hij prompt het balletje kauwgummi uit zijn mond haalde en het precies op het oog van zijn tegenstander mikte! Beiden werden van het veld gezonden.

Neen, de stemming in die wedstrijd was niet best. Na afloop echter stelden de Columbianen voor nog een extra „vriendschappelijke" wedstrijd te spelen. Niet, omdat zij ons zo graag mochten, maar alleen, omdat de profs niet voldoende ducaten hadden verdiend. We zijn er maar niet op ingegaan, zegt Bas lachend. Als we het hadden gewild, hadden we nog wel een paar maandjes langer weg kunnen blijven. Er kwamen uitnodigingen uit tal van Zuidamerikaanse Staten o.a. ook van Mexico. En in New-York wilden ze al tegen Feyenoord spelen op de dag, dat het elftal daar arriveerde. Het was echter welletjes.

En de leiding bij de wedstrijden?

Nou, daar deugde niet veel van. Die strafschop tegen Curaçao was niet zo min strafschop als...... ja, als wat. De bal stuitte van het dijbeen van De Vroet tegen de borst van v.d. Heide (deze bevestigde het wat later), maar de scheidsrechter wees naar de witte stip. En van buitenspel hadden ze daar helemaal geen kaas gegeten. v.d. Heide — de voorganger van Puck van Heel op de linkshalfplaats, die als verzorger de reis meemaakte, Red. — heeft ook een paar wedstrijden geleid, o.a. Aruba-Suriname en hij deed het heel wat beter, hoewel hij geen scheidsrechter is!

En nog biezondere avonturen beleefd?

Och nee, eigenlijk niet. Ja toch, die ene keer......

„Zo en nou is het genoeg. Nou is het mijn beurt. Jullie staan maar te kletsen en mijn ventje kijkt helemaal niet naar mij om."

Mevrouw Paauwe pakt haar „ventje" in zijn kraag en neemt hem mee. En eigenlijk heeft zij gelijk ook.

Dat van die ene keer horen we later nog wel eens. Maar Bas ziet toch nog kans te zeggen: „Als ze me weer uitnodigen, zeg ik geen nee."

B. M. Schilperoort.

Sleepboten spuiten honderden tonnen water op het brandende veerhuis te St. George, Staten Island, terwijl rook opstijgt van de omliggende bus- en spoorweg-stations.

Berlijn in de greep van de Nederlaag.

Op 21 April 1945 voltrok zich Berlijns noodlot. Toen sloegen de eerste Russische granaten in het centrum van de stad en elke volgende dag werd het rhythme van dit artillerievuur gejaagder en de melodie der helse Stalinorgels wilder en luider. Nimmer tevoren in de militaire geschiedenis werd een aanval op een hoofdstad zo furieus, zo verbeten doorgezet: evenmin is er een voorbeeld te noemen van een zo energieke Duitse verdediging als deze defensie van Berlijn.

Maarschalk Zjukow had zijn beste, hardste troepen uitgekozen om „het boze hart van het nationaal-socialisme" te vernietigen. Een machtige concentratie der enorme IS-tanks — product der zware industrie uit de Oeral — stond hen daarbij ter zijde. Toen deze strijdmacht haar taak had volbracht, had het boze hart opgehouden te kloppen. Het werk dat honderden angstige bombardementsnachten der R. A.F. en Amerikaanse vliegende forten waren begonnen was toen voltooid. Straat na straat was in puin gelegd door mortierbommen en granaten, door dynamietladingen en tankvuur of door de verzengende adem der gepantserde vlammenwerpers.

Niets geleerd.

„Het was niet nodig geweest" zeggen thans de Berlijners. „Het Oberkommando heeft letterlijk alles verprutst: de Atlanticwal en de Siegfriedlinie hebben ze zinloos hardnekkig verdedigd, terwijl ze toch wisten, dat het onbegonnen werk was en het veel belangrijker was te beletten, dat de Russen ver in Duitsland zouden doordringen. Iedereen wist toch, dat je honderdmaal beter een bezetting van Engelsen en Amerikanen kunt hebben dan die Russen..."

Vrees voor den Rus.

Berlijn gelooft — zoals heel Duitsland trouwens — dat er Russische troepenconcentraties zouden plaats vinden, dat Enge's materiaal wordt aangevoerd en dat Duitse krijgsgevangenen in Shermantanks worden getraind.

Het zijn geruchten, maar ze maken, dat in het brein van den Berlijner nog maar plaats is voor één gedachte: laten we samen met de Westerse bezettingsautoriteiten kunnen optrekken tegen het gevaar, dat uit het Oosten dreigt. Zij proberen die gedachten bewaarheid te krijgen. Uit het nieuws in de kranten, zoeken naar tegenstrijdigheden in de berichtgeving van de „Taegliche Rundschau" (een Russische uitgave), de Amerikaanse „Neue Zeitung" en de „Berliner", die door de Britten wordt verzorgd.

De doffe geslagenheid na de storm die over de stad woedde, is voorbij en een nerveuze spanning heeft zich van de mensen meester gemaakt. „Wat denkt u van de Russen?" is het eerste wat men u vraagt, zodra men bemerkt dat ge Duits spreekt en uw weerlegging van geheimzinnige geruchten wordt maar met een half oor aangehoord — geloofd worden uw beweringen in geen geval.

Deze mentaliteit wordt natuurlijk zeer sterk beinvloed door het hopeloze leven te midden der verwoestingen door de schrale rantsoenen en de bestaansvernietiging van honderdduizenden. Men verwacht slechts heil van een gewelddadige oplossing — een waanzinnige gedachte! Hoe sterk contrastreert dit met de opvatting der boerenbevolking op het nagenoeg onbeschadigde platteland in Westelijk Duitsland, waar men slechts een stelregel kent: „Werken en nog eens werken". Daar heeft de geruchtencampagne weinig vat op de mensen: demagogie woekert nu eenmaal het best op puin en in ellende.

Berlijn is in vier bezettingszones verdeeld. Ge kunt rustig van de ene zone in de andere trekken. Ge ziet slechts waarschuwingsborden, die de overgang aangeven en op enkele punten staan wel eens militairen, die nu en dan papieren controleren. Slechts de Russische zone onderscheidt zich van de drie andere, doordat in alle hoofdstraten grote borden zijn aangebracht, die de Berlijners vertellen dat „Hitlers komen en gaan, doch het Duitse volk blijft" en dat het Russische leger onverslaanbaar is omdat het voor democratie strijdt. De Russen zijn ook de enigen, die buiten hun dienst gewapend zijn — tot op de zwarte markt bungelen zware revolvers op hun heupen. Het is verklaarbaar — zij kunnen de verwoede strijd, die zij in deze straten hadden te voeren, niet gemakkelijk vergeten. En het is voor een buitenlander toch altijd prettiger om een soldaat van het bezettingsleger met een wapen te zien dan met een dicht tegen hem aangedrongen Berlijnse vrouw, al sluit in vele gevallen het een en ander niet uit.

De zwarte markt tiert welig in Berlijn, nu er van een enigszins normale industrie bij gebrek aan grondstoffen geen sprake kan zijn. De in het leven geroepen hulpdiensten op alle mogelijke gebied bleken improductief werk te leveren. Wat, evenals in het laatste jaar van de bezetting in Nederland, belangrijk is, is het bezit van tabak. Wie sigaretten heeft kan betalen. Elke avond worden de geallieerde soldatenclubs en cantines bestormd door een menigte die kousen, damesondergoed, zelfs nieuwe schoenen in ruil voor Engelse of Amerikaanse sigaretten aanbiedt.

Daarnaast leidt ook de hartstocht der Duitsers voor „Bohnenkaffee" tot de meest abnormale transacties: zeven pond koffie voor een zware motorfiets is geen uitzondering.

Berlijn heeft honger. De mensen zakken op straat nog niet van algehele uitputting in elkaar, maar onder bepaalde bevolkingsgroepen stijgt het aantal hongeroedeemgevallen en er sterven veel kinderen. Toch is Berlijn in 1946 nog lang geen Holland in de hongerwinter, al gaat het dezelfde richting uit.

Er is een ontzaglijke behoefte aan afleiding. Wat er van bioscopen is overeind gebleven, is 's middags en 's avonds stampvol. De Amerikanen en Britten zijn niet gelukkig geweest met de films, die zij hebben geimporteerd en menige slappe rolprent werd een dankbaar object voor een demonstratie, doordat het publiek voor het eind al weg ging. De voortreffelijke film „Mrs Minniver" heeft hier een diepe indruk gemaakt. Een vooraanstaande Duits filmexpert noemde het enthousiast „de beste propaganda-film, die ik ooit heb gezien." De man was na twaalf jaar nazie-bewind volkomen vergeten, dat de film ook nog een andere taak kan hebben dan propaganda.

Volle theaters.

In de weinige theaters, welke er nog zijn, spelen „gezuiverde" kunstenaars elke avond voor een uitverkocht huis. De ook in Nederland bekende Ernst Busch — men zal zich ongetwijfeld zijn grote successen bij de V.A.R.A. herinneren — wist destijds naar Moskou te komen en speelt nu in Berlijn belangrijke rollen. Opvallend is de zeer grote stimulerende belangstelling der Russen voor de kunst — trouwens voor heel het culturele leven. Vele bekende figuren zijn geschorst: Werner Krausz en Ferdinand Marian, bekend uit de antisemietische film „Jud Süsz", mogen niet meer optreden, evenals Heinz Rühmann, die een Luftwaffenfilm optrad, de regisseur Veidt Harlan en niet te vergeten de acteur Heinrich George, die reeds kort na de bezetting van Berlijn blootshoofd en in een open hemd rondstapte en een ieder verzekerde, dat de Duitse kunst hem nu meer dan ooit nodig had, omdat niemand als hij de „rooie stukken" kon spelen. Deze kruiperige slaaf van Goebbels — voordien ontegenzeggelijk een belangrijke figuur in het volkstoneel — werd echter al zeer spoedig door de Russen knijp gezet.

De zuivering der kunstenaars bracht alle argumenten te voorschijn, welke men ook in Nederland heeft moeten aanhoren „Kunst heeft niets met politiek te maken", „de kunstenaars heeft zijn verplichtingen jegens het publiek", enz. enz. Al die „staatstoneelspelers", „staatsfilmacteurs" en hoe hun hoge titels meer luiden, die jarenlang de troetelkinderen van de nazies waren, begrijpen nu opeens niet, dat zij gevaarlijke paradenummers voor het buitenland waren — de camouflage voor het ware karakter van het systeem.

Een grote strijd wordt nu gestreden om de figuur van den beroemden dirigent Wilhelm Furtwängler. Hij beroept zich erop, dat hij Joodse kunstenaars heeft geholpen, dat hij „geweigerd" heeft op Hitlers verjaardag te spelen (door een uitvoerige, bijna kinderlijke comedie heeft hij zich eenmaal op Hitlers verjaardag ziek weten te houden) en hij denkt er eenvoudig niet aan te erkennen, dat hij de hoge plicht van den kunstenaar verzaakt heeft door zijn reputatie te laten gebruiken door de nazies die hem de buitenwereld als een troefkaart voorhielden: „Een land, dat den groten Furtwängler de hoogste eer bewijst, kan niet zo barbaars zijn als zijn weggejaagde of gevluchte emigranten beweren."

De Duitse mentaliteit wordt na Furtwänglers geval een treffend voorbeeld. Zelfs nu, na alle vernedering, na het doorgestane leed, dat men alleen aan zichzelf heeft te danken, omdat men als makke slaven achter Hitler en zijn trawanten aanliep. Zelfs nu zegt het Duitse volk: wij wisten niets van die vreselijke concentratiekampen, wij zijn altijd dom gehouden door de nazies..." En zelfs nu zegt het „Propaganda, zoiets doet een Duitse soldaat niet", als men het vertelt van de gruweldaden, waaraan het Duitse leger zich schuldig maakte. Het ergerlijke superioriteitsgevoel verlaat den Duitser niet, zelfs niet na de meest verpletterende nederlaag en de gangbare mening dat het toch wel ten hemel schreiend is, dat de geallieerden eerst een minderwaardig volk als de Polen helpen en een cultureel hoogstaande natie, als wij zijn, in de steek laten", is daar wel het beste bewijs voor.

Dit zijn geen uitlatingen van de harde nazies maar van mannen en vrouwen, die in deze oorlog zware verliezen hebben geleden — in hun familiekring, in hun maatschappelijk bestaan. Het zijn „gewone Duitsers", die heel goed beseffen, dat de nationaal-socialistische agressie-politiek hen in het ongeluk heeft gestort.

Hoe kunnen zij dan zó redeneren, zó denken? In de afgelopen twaalf jaren is er iets in hun hersenen geplant, dat hen het normaal, logisch te denken schijnt te beletten. En er is niet veel verbeelding voor nodig om u voor te stellen, hoe Goebbels en zijn trawanten hun hels Walhalla doen daveren van hun bulderend gelach.

Ontvangen

Nederland in Nood, door Aug. A. Boudens, uitgegeven door G. B. van Goor Zonens Uitg. Mij., 0.95 Ned. Gld.

Dit boek heeft ons, die fel tegen de Duitse tyrannie gekant zijn en daarvan in malse woorden hebben blijk gegeven, onze instemming niet. Het zaait haat, d.w.z. een volgende oorlog.

* * *

The Jewish People, Past and Present, deel 1, uitgegeven door de Central Yiddish Culture Organisation, New York, $ 10.

De uitgevers weten hun publiek te pakken. In schitterende band, op kunstdruk en met gekleurde en gewone prenten, is dit boek op zichzelf al een aantrekkelijkheid. En de inhoud valt niet tegen na de hooggestemde verwachting van de buitenkant. Het is nog zo lang geleden dat iemand op Curaçao kwam vertellen, dat het een onjuiste mening is te denken dat de Joden vooral groot worden in de handel. Wij begrijpen niet hoe iemand deze uitlating kan doen. De zegsman was zelf een Jood.

Alsof de Jodenheid niet steeds en alle eeuwen door een uiterst belangrijk aandeel in het intellect van de wereld heeft gehad. Gemakkelijker dan van welk ras ook is het om uit de Jodenheid geleerden en denkers bij rijen tegelijk op te sommen.

Dit boek is hiervan weer een bewijs. Joodse geleerden uit Europa, Palestina en de Verenigde Staten geven in dit boek de verschillende aspecten van hun volk, waarin meer dan in welk volk ook geloof en maatschappij doorweven waren, geheim harer bestendiging.

In dit boek heeft men een soort Joodse encyclopaedie. Niet alfabetisch gerangschikt, maar in de vorm van een reeks monografieën over de Joodse anthropologie, de geschiedenis, hun godsdienst (tamelijk liberaal geschreven, maar niettemin verrassend interessant), de Joodse wijsbegeerte, Joodse mystiek en messiaanse verwachtingen, dorder materiaal in de vorm van statistieken, sociale en economische ontwikkeling, de Joodse volksverhuizingen van her en der.

Vanzelfsprekend zoekt men in onze dagen dan allereerst naar Palestina, maar uit een begeleidend prospectus blijkt dat de Joodse landbouwkolonies en de kolonisatie van Palestina pas in het tweede en derde deel behandeld worden evenals de strijdvraag hoe het Joodse probleem zou kunnen worden opgelost. In totaal zullen in alle delen tezamen ongeveer vijftig monografieën verschijnen met een totaal van een millioen woorden (vijftig Amigoe's zonder advertenties, zonder koppen, aan een stuk door plat gedrukt).

Typerend is dat het eerste hoofdstuk in dit boek de rastheorie in het licht der moderne wetenschap beziet. Schrijver is M. F. Ashley Montagu.

Wij geloven er goed aan te doen dit werk in onze samenleving, waar de Joden een zo belangrijke plaats innemen, aan te bevelen voor onze Openbare Leeszaal, voor de bibliotheek van de Synagogen en Joodse clubs, maar ook voor niet-Joodse instellingen, omdat pas wanneer wij elkander leren kennen, wij zullen begrijpen dat de Joodse bevolking op de wereld in h mozaiek der volken een even o misbare als betekenisrijke plaat inneemt als welk ander volk ook

S.S.-ERS TE BLERIK ONTSNAPT.

Een en twintig Duitse SS-ers die waren ondergebracht in een gebouw van de Frederik Hendrikkazerne te Blerik, zijn deze dagen via een door hen gegraven onderaardse gang, uit hun gevangenschap ontvlucht. Negentien van deze vluchtelingen konden na een spannende jacht in de onmiddellijke nabijheid van het kamp gegrepen worden; slechts twee SS-ers zijn er vermoedelijk in geslaagd de Duitse grens te passeren.

Het was in een stikdonkere nacht dat een schildwacht buiten het kampement omstreeks kwart over één geritsel hoorde in het struikgewas. Na enige waarschuwingen loste hij een aantal schoten en alarmeerde de wacht. Bij het licht van schijnwerpers zag men in het struikgewas de ingang van een onderaardse gang, welke, zoals later bleek, een lengte had van ca. 30 meter en door electrische lampen kon worden verlicht. Het was duidelijk dat door deze gang een vrij groot aantal SS-ers moest zijn ontvlucht. De omgeving werd afgezet en er werd een klopjacht gehouden. In het struikgewas en in greppels trof men verschillende SS-ers aan. De achtervolging van de ontsnapte Duitsers duurde tot 4 uur in de morgen.

Toen men later op de dag appél hield, bleek, dat slechts twee gevangenen kans gezien hadden te ontkomen. De negentien anderen zijn onmiddellijk achter slot en grendel gezet; zij zullen als eerste straf enkele dagen moeten vasten.

Uit het verhoor bleek, op welk een geraffineerde wijze de ontvluchtingswijze een maand lang was voorbereid. Ondanks de vrij scherpe bewaking hadden de heren kans gezien een gat te maken in de vloer van de keuken. Iedere avond en waarschijnlijk ook 's nachts, werd het gat uitgediept tot het ten slotte een onderaardse gang werd, welke langs de kortste weg, onder de afrastering door naar het struikgewas buiten het kamp leidde. Het vrijgekomen zand — verscheidene kubieke meters — deponeerde de „tunnelbouwers" in grote vuilnisbakken, waarover zij een hoeveelheid keukenafval als camouflage deponeerden. Overdag wierpen zij het „vuilnis" in een granieten trechter buiten de keuken.

Van bevoegde zijde deelde men ons mede, dat de SS-ers, die gebruikt worden voor het ruimen van landmijnen, vermoedelijk te gemakkelijk in aanraking zijn gekomen met burgers, die hun blijkbaar het nodige materiaal hebben verschaft.